

Koulutusstrategia

1 Humanistisen tiedekunnan koulutustehtävä

Tiedekunta tarjoaa edustamallaan aloilla kandidaattitasoista koulutusta 20 pääaineessa (osin yhteistyössä avoimessa yliopiston kanssa), maisteritasoista koulutusta 21 pääaineessa ja tohtoritasoista koulutusta 28 pääaineessa. Lisäksi tiedekunnassa voi suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon opetusministeriön asetuksessa nro 1359/2006 luetelluissa maisteriohjelmissä (tällä hetkellä 5).

Tiedekunnan perustutkinnot antavat laaja-alaisen yleissivistävän ja yleistieteellisen pohjan sekä jatkokouluttautumiselle että asiantuntijuuden kehittymiselle hyvin moniin ammatteihin ja yhteiskunnallisiin tehtäviin. Opettajankoulutuksen alueella tiedekunnan tehtävänä on kouluttaa vieraiden kielten, äidinkielen ja kirjallisuuden, historian sekä musiikin aineenopettajia peruskouluihin, lukioihin ja muihin oppilaitoksiin.

Koulutustehtävässä ei pääaineiden osalta ole nähtävissä strategisia muutoksia vuosina 2009–2012. Koulutusta on kuitenkin jatkuvasti kehitettävä, jotta se olisi laadukasta, tutkimukseen perustuvaa ja työelämän, yhteiskunnan ja kansainvälistymisen kannalta relevanttia. Tarkastelujakson aikana tiedekunta kiinnittää erityistä huomiota tutkimusvalmiuksien kehittymiseen maisterikoulutuksen opiskelijoilla, valmistuneiden työllistymiseen sekä kansainvälisen opettaja- ja opiskelijavaihdon ja vieraskielisen opetuksen kehittämiseen.

2 Tutkinnot, opetussuunnitelmat ja osaamistavoitteet

Kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinnon yleiset oppimistavoitteet on määritelty tutkintoasetuksessa nro 794/94. Suomalaisten yliopistotutkintojen yleisinä tavoitteina voidaan myös nähdä

- opiskelijan kehittyminen itsenäisenä oppijana
- sosiaalisten taitojen ja itseilmaisun kehittyminen
- oppimistaitojen ja itsetuntemuksen kehittyminen
- tutkimuksen taitojen ja tieteellisen ajattelun kehittyminen

Humanistisen alan kandidaattikoulutuksen osaamistavoitteet määräytyvät olennaisesti tutkinnon aineyhdistelmästä, jonka vuoksi tarkempi kuvaus tiedekunnan tasolla ei liene järkevää. Yleisesti voi kuitenkin sanoa, että kandidaatin tavoitteina korostuvat yleiset tiedonhankintavalmiudet sekä tutkimuksen perusteiden tuntemus siten, että opiskelija pystyy laatimaan pääaineen alalta suppean tutkielman. Lisäksi osaamistavoitteina ovat kieli- ja kommunikaatiotaitojen kehittyminen, tietoteknisten perusvalmiuksien kehittyminen sekä laaja-alaisen yleissivistyksen omaksuminen opiskeltujen aineiden

alalta. Maisterikoulutus rakentuu kandidaattikoulutuksen pohjalle. Tutkimusvalmiuksien kehittyminen konkretisoituu maisterin tutkinnossa siten, että opiskelija laatii laajahkon tutkielman pääaineensa alalta.

Koulutusaloittaiset ammatilliset osaamisvalmiudet saavutetaan koulutukseen kuuluvien ammatillisten opintojen (esimerkiksi opettajan pedagogiset opinnot), työharjoittelun ja työelämäkurssien kautta.

Humanistisen alan jatkokoulutuksessa korostuu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön, kyky toteuttaa ja raportoida laajamittainen tutkimushanke sekä kyky esitellä ja puolustaa omaa tutkimustyötä väitöstilaisuudessa. Koulutus antaa asiantuntijavalmiudet oman tutkimusalan lisäksi yleiseen tieteelliseen ajatteluun ja ongelmanratkaisutapoihin sekä kehittää tietoyhteiskunnassa tarvittavia viestintä- ja tietoteknisiä valmiuksia.

Opetussuunnitelmat tukevat edellä lueteltuja osaamistavoitteita. Ne rakentuvat kokonaisuuksista (perus-, aine- ja syventävät opinnot, täydentävät opinnot, jatko-opinnot), jotka ottavat huomioon tieteellisen ajattelun kumulatiivisen kehittymisen, tutkintojen peräkkäisyyden, opiskelijoiden erilaiset rekrytointikanavat ja elinikäisen oppimisen.

Tiedekunta laitoksineen osallistuu alansa täydennyskoulutukseen omien erillisten opinto-oikeuksiensa sekä täydennyskoulutuskeskuksen ja avoimen yliopiston kautta. Opettajakelpoisuuksia voi tiedekunnassa täydentää erillisten opintojen tai täydentävien opintojen kautta. Lisäksi Jyväskylän yliopiston avoimessa yliopistossa ja sen yhteistyöoppilaitoksissa järjestetään opetusta useissa tiedekunnan oppiaineissa sekä monia yksittäisiä kursseja.

Opetussuunnitelmia kehitetään seuraavalla kaksivuotiskaudella siten, että osaamistavoitteet tuodaan lukuvuosien 2009-2011 opetussuunnitelmissa selvemmin esille, että mahdollisuudet suorittaa osa opinnoista ulkomailla paranevat ja että niissä otetaan paremmin huomioon kurssinhallintajärjestelmien kehitys, ehops:in käytön laajentaminen ja tutkintojen myöntämisen yksinkertaistaminen.

Perustutkinnoissa strategisena tavoitteena on siirtää painopistettä hallitusti maisterikoulutuksen suuntaan suhteessa kandidaattitason koulutukseen. Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen oppiaineiden opetussuunnitelmien integraatiota (ns. Taiku-kandi) jatketaan, samoin kuin musiikin laitoksen ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmien integraatiota (Musiikkikampus). Musiikkikasvatuksessa luodaan yhteiset perusopinnot OKL:n kanssa. Muissakin aineryhmissä lähiaineiden opetussuunnitelmien integraatiota jatketaan ja kehitetään yhteistyötä avoimen yliopiston kanssa.

3 Koulutuksen ja koulutusyhteistyön kansainvälistäminen

Humanistisen tiedekunnan koulutus on kansainvälistä ja tarjoaa mahdollisuuden sijoittua kansainvälisille työmarkkinoille. Opettajia ja tutkijoita vierailee runsaasti ulkomaisissa yliopistoissa ja ulkomaalaisia tutkijoita vierailee vastaavasti tiedekunnan laitoksilla.

Vieraiden kielten vuosia toiminut kesäkoulu on eräs näkyvä esimerkki kansainvälisestä koulutusyhteistyöstä, samoin kuin lukuisat kumppanuudet ja vaihtosopimukset, joista uusin on Macquarieren yliopiston (Australia) kanssa vuonna 2008 solmittu jatko-opintoja koskeva Cotutelle-sopimus. Laajat ulkomaiset suhteet antavat mahdollisuuden käyttää väitöskirjojen ohjaajina ja tarkastajina päteviä ulkomaisia asiantuntijoita. Ulkomaalaisia tai ulkomailla perustutkintonsa suorittaneita suomalaisia valmistuu jatkuvasti tohtoreiksi tiedekunnan oppiaineissa. Esimerkiksi hungarologiassa tohtoroituu pääosin ulkomaalaisia.

Kansainvälinen koulutusyhteistyö toteutuu myös englanninkielisissä maisteriohjelmissa, joihin voi hakeutua kotimaisen tai ulkomailla suoritetun kandidaattitasoisen tutkinnon pohjalta. Englanninkieliset ohjelmat (*Intercultural Communication, Music, Mind & Technology* ja *Digital Culture*) lisäävät tiedekunnan kansainvälistä näkyvyyttä ja tuovat Suomeen lahjakkaita ulkomaalaisia opiskelijoita. Tiedekunnan maisteriopintoihin hakeutuu myös monia suomalaisia, jotka ovat suorittaneet ulkomaisen bachelor-tasoisin tutkinnon.

Tiedekunta kehittää edellä mainittuja *Culture, Mind and Technology* alueen englanninkielisiä ohjelmiaan laadullisesti niin opetuksen kuin ohjauksenkin osalta. Ohjelmien opetusta integroidaan järjestävien laitosten muuhun opetukseen sekä kehitetään yhteistä opetusta. *Musiikkiterapian* maisteriohjelma liittyy joukkoon, kun se muunnetaan englanninkieliseksi ohjelmaksi, jonka ensimmäinen haku on 2010.

Samansuuntaisia tavoitteita on myös tohtorikoulutuksessa. Ulkomaalaisten ja ulkomailla opiskelleiden rekrytointia lisätään esimerkiksi kieliaineiden tohtorikoulutukseen (uusi soveltavan kielitieteen väylä), viestintäaineissa tohtori- ja maisterikoulutukseen sekä museologiassa konservaattorien jatkokoulutukseen.

Perustutkinnoissa opiskelijavaihto molempiin suuntiin on selvästi runsaampaa kuin muissa tiedekunnissa. Tavoitteena on edelleen kannustaa opiskelijoita lähtemään opiskelijavaihtoon sekä varmistaa samalla, että se ei hidasta heidän tutkintonsa valmistumista Jyväskylässä.

Periaatteessa kaikki tiedekunnan englanninkielinen opetus ja ohjelmat tarjoaisivat mahdollisuuden maksulliseen koulutusvientiin, mutta sen edellytyksiä ja vaikutuksia tiedekunnan koulutusprofiiliin on kunkin ohjelman osalta huolellisesti harkittava.

4 Opiskelijarekrytointi

Humanistinen tiedekunta on säilyttänyt asemansa suosittuna oppimisympäristönä, mikä näkyy hakijoiden määrässä. Päävalinnassa keskimäärin vain noin joka viidennes hakijoista voidaan hyväksyä, tosin muutamissa kielissä on ollut myös hakijapulaa. Tiedekunnan tavoitteena on säilyttää asemansa suosittuna opiskelupaikkana, johon hakeudutaan maan kaikista osista.

Opiskelijavalinnan tavoitteena on varmistaa, että uudet opiskelijat ovat alalle soveltuvia ja motivoituneita opintoihinsa ja että heillä on edellytykset saavuttaa tutkintojen tavoitteet. Jatkokoulutukseen rekrytoinnin strategiset tavoitteet on kuvattu tiedekunnan tutkimusstrategiassa.

Päävalinnan lisäksi tiedekunnassa on erillinen haku ulkomaalaisille, siirto-opiskelijoille, avoimen yliopiston opiskelijoille sekä maisteriohjelmiin ja –opintoihin. Päävalinnassa oli v. 2008 yhteensä 23 hakukohdetta. Suuri lukumäärä johtuu osin tieteenalatraditioista, mutta enemmän asetuksen määräämästä tutkinnon pää- ja sivuainerakenteesta, opettajankoulutuksen rakenteesta sekä tiedekunnan oppiaineiden lukumäärästä.

Tiedekunnan strategisena tavoitteena on vähentää hakuyksiköiden määrää, mutta suurta vähennystä ei voida tehdä ilman muutoksia edellä mainituissa tutkintorakenteellisissa tekijöissä. Valintayhteistyötä kuitenkin lisätään lähiaineiden kesken, esimerkiksi puheviestinnässä ja yhteisöviestinnässä sekä taidehistoriassa ja taidekasvatuksessa. Vuonna 2009 tiedekunta siirtyy päävalinnassa valtakunnalliseen yhteishakujärjestelmään.

Strategisena tavoitteena on vähentää päävalinnan kautta hyväksyttävien määrää ja vastaavasti kasvattaa suoraan maisterivaiheeseen hyväksyttävien määrää. Jälkimmäinen tavoite on määrällisesti jo saavutettu, mutta maisterivaiheen valinnan laadulliseen onnistumiseen kiinnitetään tarkastelujakson aikana erityistä huomiota.

Yhteistyötä tiedekunnan ja ammattikorkeakoulujen kesken jatketaan kaksiportaisen tutkintojärjestelmän joustavuutta hyödyntäen. Etenkin musiikkikasvatukseen, viestintäaineisiin, taideaineisiin ja museologiaan jatketaan amk-tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden rekrytointia. Mahdollisia uusia rekrytointiväyliä tutkitaan ja selvitetään.

Tiedekunnan englanninkieliset maisteriohjelmat ovat vuodesta 2009 alkaen mukana valtakunnallisessa valintayhteistyössä Funima-hakuportaalin kautta. Erillisen ulkomaalaishaun tarpeellisuutta kandidaattiopintoihin selvitetään. Laitokset seuraavat valintakokeiden ennustavuutta opintomenestyksen kannalta ja ottavat sen huomioon kokeita suunniteltaessa.

Tiedekunta tulee tarkastelemaan sisäänottojaan niin opettajankoulutuksessa kuin muussakin koulutuksessa niiden näkökohtien kannalta, joihin hakijamäärien pieneneminen, koulutustarve-ennusteet, valmistuvien työllistyminen ja allianssiyhteistyö antavat aihetta.

5 Koulutuksen ja opetuksen kehittäminen

Opetussuunnitelmien sekä koulutuksen kehittäminen tapahtuu toimeenpanoon ja arviointiin kiinteästi kytkeytyneenä, useimmiten lukuvuoden rytmissä, vaikka opetussuunnitelmat ovatkin voimassa kaksi lukuvuotta. Laitokset kehittävät opetusta arvioinnin ja opetuspalautteen pohjalta. Opinto-ohjauksen kautta opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen kansainvälistymiseen, ammatilliselta kannalta järkevien sivuaineopintojen valitsemiseen sekä työharjoitteluun.

Tiedekunta antaa vuosien 2009–2011 opetussuunnitelmien laadintaa varten ohjeet, joiden mukaan laitokset valmistelevat suunnitelmat. Tiedekunnan johtoryhmä antaa suunnitelmista palautteen ja mahdolliset korjausohjeet ennen tiedekuntaneuvoston lopullista hyväksymistä.

Strategisena tavoitteena vuosille 2009–2012 on

- 1) luoda kaikille laitoksille ohjaussuunnitelma, joka sisältää myös opinnäytteiden ohjauksen,
- 2) tehostaa maisteritason tutkimusvalmiuksien kehittymistä ottaen huomioon eri väylien kautta tulevat opiskelijat
- 3) laatia kaikille laitoksille läpinäkyvä ja tietoteknisesti selkeä toteutus opintopalautteen hyödyntämiseksi,
- 4) lisätä työelämäyhteyksiä työelämässä tarvittavien valmiuksien kehittämiseksi,
- 5) lisätä synergiaetuja laitosten ja oppiaineiden opetuksessa,
- 6) lisätä sivuainetarjontaa
- 7) kehittää aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (ahot) yliopiston yleissuunnitelman mukaisesti sekä yhteistyössä muiden humanististen tiedekuntien kanssa,
- 8) vahvistaa ja tukea niitä pedagogisia verkostoja, joita edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisessa tarvitaan.

Kehittämistavoitteista huolimatta opetussuunnitelmien toteutuksessa pitkäjänteisyys on olennainen ehto osaamistavoitteiden saavuttamiselle. Opetussuunnitelmien jatkuva muuttaminen, vaikkapa vain joka toinen vuosi, johtaisi kaaokseen, jonka purkamiseen kuluu niin opiskelijoiden, opettajien kuin opintohallinnon henkilökunnankin energiaa, joka voitaisiin käyttää hyödyllisemmin.

Tiedekunnan ja sen laitosten edustajat ovat aktiivisesti mukana yliopiston laitosten, hallintoviraston koulutuspalvelujen sekä tiedekuntien välisessä yhteistyössä, joka tähtää opetussuunnitelmien ja koulutusrakenteiden jatkuvaan kehittämiseen.

6 Opetus ja opetusjärjestelyt

Humanistisen tiedekunnan kaltaisessa suuressa tiedekunnassa opetuksen ja opetusjärjestelyjen kehittäminen tapahtuu laitoksissa. Laitokset kehittävät ja monipuolistavat oppimisympäristöjään, joissa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikkaa. Opetus on kiinteässä yhteydessä tutkimukseen, jonka painopistealat vaikuttavat myös laitosten opetukseen. Edellisessä luvussa kuvatun opetussuunnitelmien hyväksymisprosessin sekä työsuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä pyritään koko tiedekunnan tasolla varmistamaan riittävä yhtenäisyys, opiskelija- ja työelämäpalautteen huomioon ottaminen sekä eteneminen tavoitteiden suuntaan. Tiedekunnan palvelukeskus työskentelee tässä työssä opettajien tukena.

7 Yliopiston sisäinen ja muu kansallinen koulutusyhteistyö ja tehtäväjako

Tiedekunnan tavoitteena on säilyttää asemansa monitieteisenä ja laaja-alaisena tiedekuntana niin yliopiston sisällä kuin valtakunnallisestikin. Tiedekunnan koulutuksellinen vahvuus perustuu, paitsi tutkimukseen, myös hallinnollisiin ratkaisuihin, joiden seurauksena tiedekunnassa on viisi vahvaa opetuslaitosta sekä valtakunnallinen tutkimuslaitos. Maan muissa humanistisissa tiedekunnissa ei olla läheskään näin pitkällä vahvojen laitosten muodostamisessa. Tiedekunnassa on monia valtakunnallisesti ainutlaatuisia tai harvinaisia opetusaloja, eikä muissa humanistisissa tiedekunnissa ole vahvaa musiikin ja viestinnän laitosta kuten Jyväskylässä. Kun huomioon otetaan myös kaikki ne koulutukselliset innovaatiot, joita tiedekunnassa on valtakunnallisena edelläkävijänä toteutettu, yhtenä esimerkkinä opettajankoulutuksen suoravalinta kielissä, kirjallisuudessa, historiassa ja musiikissa, näyttäytyy tiedekunnan omaleimainen profiili maan tiedekuntien joukossa erittäin selkeänä. Myös laitosten profiilit opetuksessa ja etenkin tutkimuksessa ovat omaleimaisia suhteessa muihin samannimisiin oppiaineisiin tai laitoksiin Suomessa.

Kielten, kirjallisuuden, historian ja musiikin opettajankoulutuksen ansiosta tiedekunta on pitkään ollut maan suurin aineenopettajia kouluttava tiedekunta, minkä seurauksena Jyväskylän yliopisto on Helsingin jälkeen maan toiseksi eniten opettajia valmistava yliopisto. Tämä aseman säilyttäminen on koko yliopiston edun mukaista.

Allianssiyhteistyö Tampereen yliopistojen kanssa tarjoaa mahdollisuuden

- valintayhteistyöhön (toteutuu jo journalistiikassa ja tiedotusopissa)
- yhteisiin opetushankkeisiin ja ohjelmiin (toteutuu jo arkistohallinnan maisteriohjelmassa)
- koulutuksen profilointiin etenkin molempien humanististen tiedekuntien kesken.

Tiedekunta jatkaa koulutusyhteistyötä myös Joensuun ja Turun yliopistojen opettajankoulutuslaitosten kanssa musiikinopettajien valmistuksessa.

Rakenteellisen kehittämisen, johon vaikuttavat allianssiyhteistyö, yhteistyö avoimen yliopiston sekä ammattikorkeakoulujen kanssa, myötä tiedekunnan kandidaattitason koulutus tulee jonkin verran supistumaan ja muutamat nykyiset sivuaineet poistumaan.

8 Henkilöresurssit ja niiden kehittäminen

Opetushenkilökunnan määrällisen ja rakenteellisen kehittämisen tavoitteet on määritelty tiedekunnan TTS:n henkilöstösuunnitelmassa. Tiedekunnassa annettava opetus perustuu siihen, että kaikki opettajat ovat myös oman alansa tutkijoita, jolloin he samalla ovat päteviä opinnäytteiden ohjaajina. Opetushenkilökunnan tutkimusmahdollisuuksien lisääminen, pedagogisten taitojen kehittäminen ja opettajavaihdon mahdollisuudet huomioidaan työsuunnitelmissa ja opetusperiodeja hyödyntämällä.